

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ

15. december 2023

Ustanovenia zákona o pobyte cudzincov, týkajúce sa zamietnutia žiadosti o udelenie pobytu policajným útvarom pri nesúhlasnom stanovisku Slovenskej informačnej služby (SIS) a Vojenského spravodajstva (VS), sú neústavné.

Ústavný súd Slovenskej republiky o tom rozhodol na plenárnom zasadnutí 13. decembra 2023. Ich neústavnosť napadol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v prejednávanom prípade, v ktorom policajný útvar zrušil cudzincovi trvalý pobyt na základe nesúhlasného stanoviska SIS.

Návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov

Predsedička senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Elena Berthotyová v návrhu dôvodila, že je ústavne neprijateľné, aby rozhodovanie o udelení prechodného a trvalého pobytu bolo založené výhradne na stanovisku SIS a VS, ktoré obsahuje súhlas alebo nesúhlas, pričom žiadateľ sa nedozvie žiadne dôvody, pre ktoré bol jeho pobyt zrušený.

V návrhu tiež uviedla, že Najvyšší správny súd Slovenskej republiky si je vedomý, že poskytnutie plnej informácie v autentickej podobe, ktorá je často výsledkom operatívneho šetrenia SIS a VS a je predmetom utajenia, by mohlo potenciálne spôsobiť ohrozenie základného cieľa utajovania skutočností, akým v takomto prípade môže byť bezpečnosť. Preto ak by oboznámenie cudzinca s plným znením utajovanej skutočnosti v konaní malo znamenať popretie tohto základného účelu zákona o utajovaných skutočnostiach, možno akceptovať, že policajný útvar oznámi cudzincovi len relevantný obsah takej skutočnosti, a to v primeranej forme (napr. anonymizované či súhrnné údaje, a pod.).

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky si však v návrhu položil otázku, či je možné s argumentom ohrozenia záujmu, inými slovami suverenity štátu, ktorého ochrana patrí do pôsobnosti SIS a VS, obmedziť ústavou garantované práva účastníka administratívneho aj súdneho konania spôsobom, ako to učinil zákonodarca v napadnutých ustanoveniach zákona o pobyte cudzincov.

Akokoľvek je všeobecná potreba uchrániť niektoré informácie pred prístupom osôb, ktorých sa týkajú, všeobecne akceptovateľná, tak zvolený spôsob v napadnutej právnej úprave je podľa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zjavne neprimeraný vzhľadom na sledovaný účel. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky má za to, že zákonodarca musí vychádzať z princípu proporcionality, ktorý je vlastný právnemu štátu. Zároveň musí hľadať takú právnu úpravu, ktorá dosiahne správnu proporcionalitu medzi ústavnými hodnotami, a to základnými právami a slobodami fyzických osôb a efektívnym dosahovaním účelu špecifického zákona, akým nesporne je ochrana utajovaných skutočností.

Predsedička senátu Elena Berthotyová v návrhu poukázala na judikatúru EŠP (*Liu proti Rusku*, rozsudok z 26. júla 2011, sťažnosť č. 29157/09; *Al-Nashif proti Bulharsku*, rozsudok z 20. júna 2002, sťažnosť č. 50963/99; *C. G. a ostatní proti Bulharsku*, rozsudok z 24. júla 2008, sťažnosť č. 1365/07) a SD EÚ (*ZZ C-300/11*, EU:C:2013:363). Daná judikatúra zdôrazňuje zásadu účinného opravného prostriedku a spravodlivého súdneho konania a nepriznáva štátom

právo rezignovať na tieto práva ani keď je ohrozená ich bezpečnosť. Podľa oboch súdov dotknutá osoba musí mať prístup k poznaniu minimálne podstaty dôvodov verejnej bezpečnosti, na základe ktorých boli predmetné opatrenia prijaté. Uvedené predstavuje minimálny štandard, za ktorý by štáty nemali zájsť. Aj v prípade prijatia najvýraznejších dovolených obmedzení práv účastníka konania (t. j. sprístupnenie len podstaty dôvodov), sú štáty povinné prijať také vyrovnávacie opatrenia, ktoré umožnia osobe podať účinný opravný prostriedok. Poukázala na to, že aj ESLP, aj SD EÚ odobrili inštitút špeciálneho advokáta tak, ako je zavedený v Spojenom kráľovstve.

Ak Ústavný súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány verejnej moci, ktoré právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia uviesť právny predpis do súladu s ústavou, ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami. Ak tak neurobia, tak predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia (§ 91 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Súvisiace tlačové správy: [Najvyšší správny súd je pripravený viesť justičný dialóg.](#)

Zverejnené: 15. decembra 2023